

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok-, tanítók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjárónak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó: B E T E G H P Á L.

B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltenek. — Nyílt tér sora 1 kor. Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő.

— Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetői iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

„A munka nemesít. A tétlenség az ördög párnája.“

Népek, nemzetek vesztek el a munkátlanság miatt. Virágzó városokat sepeget el a földszinéről a tétlenség. Így volt ez régen, így van ez ma is így lesz a jövőben is.

Hiszen ma is mohó étvágygal szedi áldozatait a száz karu és száz száju moloch, a melyet munkátlanságnak, erkölcsi tétlenségnek hívnak az emberek.

Itt őseitől örökölt szép vagyonát verte el egy világfi, ott a legmegalázóbb szerepre vállalkozik a másik, csak munka nélkül szerezhesse meg mindennapi kenyerét.

Itt az erény szenved, ott a becsület türi az arczulsapásokat.

Itt a munka ül megtépett ruhával, észrevétlenül; ott a tétlenség áll körülrajongva s kitárt karjával, kéjes mosolyal öleli forró, megsemmisítő keblére a népek ezreit.

Csak kevesen látják meg s szegődnek szolgálatába amannak, de ezren, százezren lesznek fegyverhordozói emennek.

Sokan dolgoznak, mert a munka élet-feltételük. Többen dolgoznak azért, mert a munka szerzi meg mindennapi kenyerüket. Azoknak a munkában van minden örömmük; ezeknek a munka okozza legnagyobb fájdalomukat.

Azokat a munka nemesíti, ezeket csak a megsemmisüléstől óvja meg.

Azok felemelt fővel fognak a munkához; ezek felemelt fővel jönnek azon helyről, hol munkátlansággal ütötték agyon a drága időt.

Ime: Zsodoma és Jeruzsálem virágzó városok, míg éltetőjük a munkásság és tiszta erkölcs; de oda lesznek, kő kövön nem marad, mihelyt a tétlenség üti fel táborát.

A kicsiny Görögország bámulatosan halad előre; erkölcsével, munkaszeretetével elbűvöli, hatalmába hajtja Ázsiát, de megbukik, mihelyt ki-

vetkőzik régi erkölcséből s a munka nemes jutalma helyett a macdon aranyokat lesi.

Kárhagót legyőzi Róma, de innen magával hozza azokat a bacillusokat is, a melyeknek aztán áldozata lesz. A régi erkölcs s munkaszeretet mihelyt oda volt: Róma ledült s rabigába görbödött.

Törökország csodákat művelt harci erényével, de mihelyt ez sem volt, csillaga aláhanyatlott s a vén Európa guny mosolyai elől pironkodva húzódott vissza ősi hazájába: Ázsiába. Spanyolország a legközelebbi háborúkban mutatta meg, hogy a munka és erkölcs mennyire feltételét képezik egy állam létezésének.

Franciaország is hanyatlak. Csak egy-egy Panama-ügygyel s Dreyfus-pörrel és most a világkiállítással igyekeznek port hinteni Európa szemébe s elborítani a testén tátongó sebeket, de a lakosságának évről-évre való fogyása nyíltan elárulja a fekélyt, a mely a társadalom testén veszedelmesen harapódzik tovább.

A társadalmi életben egyaránt, mindenütt a corruptio tünetei jelentkeznek. A munka elviselhetetlen teher kezdett lenni, az erkölcsi felfogás szálai pedig nagyon meglazultak.

S mi ennek az oka? A nagy foku uniformizálás és az erőszakos centralizáció.

A tiszta éniségre felemelkedett ember nem türi az uniformist s ha mégis kényszerítik rá, beáll a reakció, a mikor nem törődik semmivel; magát nem tekint többé olyan individuumnak, a kinek vállán a társadalom épületének egy igen fontos oszlopa áll, hanem csak egy keréknek, a melynek széttréése csak percze állítja meg a gépezetet s mihelyt egy hasonlóval helyettesítik, többé nincs hiány, nincs fennakadás.

Nem tekinti magát egy önmagában is értékes valaminek. Ha pedig ez megszűnik, megszűnt a felelősség érzete is. Már pedig mennél kevesebben érzik a felelősség terhét valamely ügyben, annál bizonytalanabb az ügy állása.

Mihelyt a társadalom szálai csak Budapes-

ten futnak össze, azonnal megszűnik a tágabb körü felelősség s meg a fenmaradás biztonsága is.

Igy van ez minden téren. Nincs felelősség-érzet, nincs tiszta munka, nincs az anyagot megleveleltő lélek.

Az egyes vármegyék nem voltak-e védbástyái nemzetünknek a török hódoltság sötét korszakában?

Nincs-e meg a proletarianismus, a stréber-ség a társadalmi és irodalmi téren egyaránt?

Nem igaz-e, a mit igen helyesen jegyzett meg annak idején Bartha Miklós a Petőfi Társaságban tartott székfoglalójában, hogy az irók az újabb időben nem becsülik meg az olvasó közönséget, mert a Zola asztaláról lehullott morzsákat tálalják fel neki minden assimilatío nélkül? Villámgyorsasággal, komoly lelkiismeretesség nélkül végzik munkájukat s nem gondolják meg, hogy ephemere életü munkájukkal a kritikátlanabb olvasók lelkületét teljesen megmetyelvezik.

Legyen hála az égnek, hogy már beállt a reactio korszaka is. Legalább erre lehet következtetni abból a körülményből, hogy a legilletékesebb helyekről hangzottak el a tiltó szavatok.

Gyulai Pál az Akadémiában és Kisfaludy-társaságban, Bartha Miklós a Petőfi-társaságban, Bodnár Zsigmond pedig minden sorában tiltakozik a mai nemzetietlen, kritikátlan és logikátlan napi irodalom ellen.

Tiltakozzék az olvasó közönség is nyíltan ama merénylet ellen, a mely nemzeti érzületét s tiszta erkölcsi felfogását akarja megmetyelvezni.

Ne várjunk mindent felülről, induljon meg alulról a mozgalom, fogjunk komolyan munkához, hogy nagyobb rázkódások nélkül teremtsünk egy új, elevenebb, tisztább társadalmi közéletet.

Vegyük példányképpül a nagy angol nemzetet, a mely munkaszeretetével s megvesztegethetlen erkölcsi életével már világhatalomra tett szert.

Ferencz Miklós.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

„Az egyiket viszik, viszik esküvőre.“

(Írta és felolvasta: Czirmay Lajos.)

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.

A falu, vidékének legszebb pontján feküdt, fehérre meszelt házai sorban állva, hirdetik a gondos gazda természetes eszének, mű-izlésének karakterét s a rendezett tágas udvarok, valamint a szép sorban ültetett gyümölcsfákkal díszített hosszú kertek, a lakosság jólétéről világosítják fel az idegen utazót.

A falu egyik szélén ősi kastély emelkedik fejedelmi emlékeivel, hirdetőn az elmúlt idők viharait. Lakója valaha őre volt a nemzet érdekeinek, atyja, fentartója a község lakóinak. Most a lakójának jel szava szintén: ne bántsd a magyart. A másik szélén egy hatalmas folyó hőmpölyög, gazdag termő-földdel szegélyezve. Hajót nem bír meg, de a faradt munkás poros izzadságát lemossa, a bágyadt testet felüdíti s a megsértett szívet... eltemeti. A falu emelkedettebb pontján — egymástól nem messze — két templom áll s közelében szép iskola. Mindkét templom tornya égre nyúlik s iskolája azoknak a gyermekeknek is, megtanítja, „hogy a templom a nagy Isten háza“, a kiknek köből épült Sionjok nincs. Népe becsületes, jámbor, szorgalmas és vallásos. Nem szereti a pompát, de gyakorolja a tisztaságot; gyűlöli a henyé, dorbezőlő életet, de az ártatlan mulatság gyönyört szerez lelkének. Ki-ki a maga módja szerint imádja Istenét, de tiszteli a mások meggyőződését. Boldog, ha másokkal jót tehet.

Hallerfalva nem állott tehát az utolsó magyar faluk sorában. S ha mégis az erkölcs-biráknak akadt néha munkája, az nem a falu rovására, hanem a kevés kivétel elítélésére esett. A tiszta buza közt is terem konkoly.

Egy szép tavaszi vasárnap délután Gazdag Márton kiült a szép tisztára sepeget kapu elejébe. A kapu sarkánál hatalmas opera terjesztette szét ágait, melynek sűrű lombja üdítő árnyat vetett a nyári égető napfény ellen. Azonban most még csak a reményt keltette fel apró rügyeivel. A kőházra futtatott vadszőlő halvány-zöld apró levelei kezdték eltakarni a barna indákat s Juliska — a ház egyetlen leánya — elődobva vállán gyönyörű gesztenye haját, hogy az ablak alatti virágos kert rózsá tövise ki ne szakassza ezer színű drága „pántlikáját“: rendezgette a lefityegő

indákat. Jóska, a Gazdag Márton örökös cselédje, a kapu félfához támaszkodva, pödörgette alig serkendező fekete bajuszát s hol Juliskára vetette epedő tekintetét, hol magán nézte körül a csinos vasárnapi ruhát: a patyolat fehér pergát inget, a lábji zsebéből kilógó „küs ruhát“, a szép abaposztó harisnyára simuló fenyes csizmát. Gazdagné benn, a padládon ül s olvasgatja tovább a textust, a miről a tiszteletes ur prédikált. Már kezd szundikálni, midőn a kapu eleje — a szokott módon — zajosodni kezd. A fiatalság csoportonként, egymással évelődve, dudolgatva vagy egy-egy pajkos ötleten kacagva, gyűlt a szép, tágas térre. Juliska is félben hagyja a babrálást s hárfahangján beküli az ablakon: édes anyám! a seregbe megyek. Azzal választ se várva, vet egyet pártatlan szépségű fején, mire hajlókötél vastagsága haja végig üt a hátán s mint egy ózike, kiugrik a virágos kerből. A mint az utca-kapun dudorászva kitánczol, megkapja a Jóska kezét s égszínű, nagy hólyag szemét pajkosan reávetve, magával repíti a vegyes ifjúság kedélyes seregébe. A hangut ragad, mint a pestis. A sóvárgó szemek meglátnak a meglegedés ragyogó fényével s minden sugár megtalálja azt a pontot, hol megtörjék. Megindul a vetélkedés, hogy mit játszanak?

— „Jáczdjunk“ kapust — kiáltja Juliska.

— Én nyitom a kaput Jóskaival; jó lesz-e?

— Jó lesz! jó lesz! — kiáltják mindenfelől.

Ellen nézetlen senki se volt Juliskával, hisz ő csak most kezdte a nagyok seregébe veyülni s még senki se feltékeny reá. De különben is, az apjának hat ökre és vasa-talpu szekre van. Udvarán minden épület köből van, veres cseréppel fedve s nincs az a bíróság, a melynek meg ne kinalnák a bíróság-gal. A szolgab ró is hozza szállt, ha valami dolga akadt Hallerfalván. Így Juliskának sok és nem megvetendő előnye volt a többi felett, habár ő ezt még nem tudta.

Megkezdődik tehát a játék szervezése. Minden legény egy lánykezet fogva, hosszú lánc képződik az uton.

Gazdagné szintén leteszi a bibliát s holmit ide s tova rakosgatva, kiballag a „kicsi kert“ töltségére, a hol már a szomszéd- és komaasszonyok vágnak tereseknek. Pal uram sem ásitozik egyedül, mert az ikszlábu asztal már körül van ülve s a harminckét levélű zsiros biblia, meg a hosszonyelű „fakalán“ jelzi, hogy a filkös kezdődik.

— Oszad »mán« (már) Péter Ferencz, hiszen tán nem akarsz kapus lenni!? — évelődik Gazdag Márton legjobb barátjával, kinek szintén egyetlen fia van a nagy birtokban s elégedett mosolyal pislog Juliskára, a mint az gyönyörű hangon pergeli mondókáját: »nem nyithatunk, nem nyithatunk! Minap éjjel itt hálátok stb.«

Péter Ferencz visszafordul lomhán a társaságba s a kártyát gépiesen hanyogatva, az általános derült-ségre igazolja magát savanyu mosolyal, hogy ő csak Jánost ügyeli, a kit még nem lát a seregben. Pedig ott volt, alig az ötödik helyen Juliskától, de Ferencz uramnak a szép — egymáshoz illő — két kapufélfőm akadt meg a szeme s lelkében az az aggodalom motoszkált, hogy számítása aligha sikerül, mert ez a Jóska még egy uri leányt is képes volna meghódítani megnyerő külsejével.

A filkös mimikáit nem m'ndig értette meg Ferencz gazda s ugyancsak csattogott a „fakalán“ alatt nagy kérges tenyere. Ez még nem lett volna nagy baj, ha a társa is ki nem kapja az ő ügyetlenkedése miatt, a mi élénk derültségben tartotta a társaságot. No de Péter Ferencznek más gondolatai voltak. Ha az ő tőkészsztát elpergeli egy veres ász, legfennebb a tenyerét vakarja meg egy kissé, de nem úgy lenne, ha a Gazdag Márton uram szép birtokát pergelné le egy sehonnai. Akkor nem vakarhatná a fületét, ha a tekeres szarvu hat ökörért, Jóska-nak csapdosná tenyerébe husos ujjait a nagyváradi zsidó! Miért is nem választá Jánost kapusnak az a Juliska!? Igaz, hogy nem olyan szemre való, mint Jóska, de ki mondja a disznót szép állatnak!? Mégis a töltött káposztá zsidó-hus nélkül semmit se ér a magyarnak. Nem mondom — mert a mi igaz: az igaz — egy takarékos, jó erkölcsű, jámbor gazdát kapna Juliska, a ki ezen kívül még nézni is sokat ér — mit Jánosról magam sem mondhatok — de hiszen ő nem császár, hogy a nyalka huszároknak gyönyörködjék! Aztán csak az uriak mennek férjhez szívök érzése szerint.

Ily tusakodás folytán nem csoda, ha a fakalán gyakran kijárt Ferencz uramnak. S nem is titkolta el, hogy neki most egyében jár az esze. A kik ismerték vagyon-hajhászó természetét, szinte gyanítottak, hogy Péter János rövid időn megházasodik, mert ő még a harmadik osztályból sem lesz katona. Hiszen csak az ügyes legény sarkán peng jól a huszár sarkantyú!...

A jogi oktatás decentralizációja. Illetékes helyről nyert értesítés szerint — írja a Budapesti Napló — Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatot dolgoztatott ki a jogi oktatásnak és vizsgálati rendszernek reformjáról, melyet már az őszi ülésszak elején a képviselőház elé terjeszt. Ez a törvénytervezet nagy fontosságú újítást tartalmaz, mivel törvénybe való átmenet decentralizálná a jogi oktatást oly módon, hogy több vidéki város is kapna jogakadémiát, részint azok a városok, melyeknek már volt a múltban jogi akadémiájuk, részint azok a városok, melyek népességükkel és kulturájukkal fogva erre igényt tarthatnak. Ezzel az intézkedéssel megszűnik a budapesti jogi egyetem túlsúlyossága s egyes vidéki városok új lendületet nyernek az odaseregülő ifjúság által. Pápán, Szegeden már mozgolódnak is a jogi akadémia elnyeréséért. Székely-Udvarhelyen szintén volt jogi fakultás. A Székelyföld anyavárosát megilletné jövőre is Kolozsváron kívül egy jogakadémia. Reméljük, hogy az illetékes körök ezt kérelmezni is fogják.

Uj polgári törvénykönyv. A magyar általános polgári törvénykönyv javaslatainak elkészítése már befejezésre jutott, úgy, hogy e monumentális mű, amely egy vastag kötetet tesz ki, már az őszi ülésszak elején a képviselőház elé kerül. E kötetet első áron bocsátják a forgalomba, hogy minden jogszemlőnek módjában legyen a fontos reformot megismerni és megírni. A javaslat 2045 §-ból áll és első része a személyi jogot, második a családi jogot tárgyalja, azután jön a tárgyi jogról, a kötelmi jogról és végül az örökösödési jogról szóló rész.

Ujszállítási reform. A kereskedelmi miniszter az ujszállítás érdekében fontos reformot szándékozik keresztülvinni. A reform szerint — jövőben az ujságok bélyeg és czimszalag nélkül fognak szállítani s minden postahivatalnál nyilvántartást vezetnek az azon a helyen lakó előfizetőkről, ennek az alapján hordják ki aztán az ujságokat. Így az egy helyre szállítandó lapokat külön fogják csomagolni s bélyeg helyett a lapok évi rendes pauszát fognak fizetni.

Utasítás

a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesítéséről szóló 1899. évi XLIX. t. cz. végrehajtása tárgyában.

(9. Folytatás.)

27. §. Ha az állami kedvezmények hatályának tartama alatt a kedvezményeket élvező gyáros személyében változás áll be, vagy a kedvezményekben részesített gyár, illetve ipartelep áthelyeztetik, végül ha a gyár vagy ipartelep üzembe a törvény alá eső újabb czikkre kiterjesztetik, az eredetileg már engedélyezett állami kedvezmények átruházhatók, illetve kiterjeszthetők, a miért az illetőnek külön kell folyamodnia. Az itt felsorolt összes változások igazolandók.

28. §. Az állami kedvezmények hatályának meghosszabbítása iránt folyamodásnak rendszerint csak a már engedélyezett állami kedvezmények tartamának utolsó évében van helye.

Az erre vonatkozó kérvényeknek föl kell szerelve lenniök az illető iparvállalat utolsó három évi vagyon mérleget, nyereség- és veszteség-számláival, mezőgazdasági szeszfordókra nézve az engedélyezés alapjául szolgáló tulajdonjogi, illetve haszonbérleti állapotnak és a szeszfordónak a vele kapcsolatos gazdasággal

Az asszonyok? Oh az asszonyok sokkal okosabbak az ilyen dolgokban! Azok közül egynek sem verekedett el a tenyere s még is legkevesebb tíz házasság nyelbe volt ütve egy rövid delután. Be kár, hogy nincs közülök egy is anyakönyvezető! Ők hangosan gondolkodnak s habár tizen huszfelé terveznek, a végeredmény mégis egy, mert a fonás mestersége őket illetvén, az érdek szálakat sokkal finomabbra tudják szíriteni. Legkönnyebb volt Gazdag Juliskát Péter Jánossal összeházasítani. Juliska egyedülvaló leány, János egyedülvaló legény. Márton gazdának 25 hold szántó s majd annyi kaszálója van; Ferencnek pedig nem sokkal kevesebb. Még marhákat sem sokkal tart többet egyik, mint a másik. »Micsa« birtok lesz ebből valaha! Még az udvar sem ad sokkal több gabonát el, mint »Péter« János, mert Juliska is takarékos, de János sem pusztító! No ez igazán szép pár lesz, mondogatták az asszonyok s miután a nap már lenyöngyölben van, szét oszolnak, hogy otthon az »üstöt felakasszák«. A kapuzásnak is vége s Juliska édes apjához szaladva, kedves incselkedéssel kérdezi, hogy sajog-e a tenyere?

— Az enyém nem édes leányom, de kérdezd a Ferencz bácsidét s jó izü mosolygással hunyorít egyet feleje. Péter Ferencz a nevető kérdő tekintettel megelégedvén, felértarta veres tenyerét.

— Nézd meg édes menyem, ez miattad van. Juliska nagyot kacagva, fűgét hány Ferencz uram felé s derültsége fokozásával beugrál a kapun, a hol Jósikát utól éri.

— No én jól »megjárom« Jósika! Azt mondja nekem Ferencz »bátyom«: »menyem«. S csengő nevetésével betöltve az egész udvart, befut a szobába, hogy édes anyjának is elnevesse a tréfát.

— Hat te mit mondtál édes leányom?

— Hat mit mondtam volna?! Hánytam egy csomó fűgét »ökemenék« s jót kacagva, befutottam!

— Ej-ej! te ördög matolla! soha se jó meg az eszed. Ha megtalált haragudni, soha sem lész Péter Jángsné; pedig milyen birtoka van! szinte annyi, mint a miénk. Még uri asszony is lehetne belőled. Ezeket némi fontoskodással és savanyu mosolylyal mondotta Gazdagné.

Jósika pedig ez alatt ruhát cserélve, a marhák között végezte dolgát; de a Ferencz gazda nyilatkozata megtörte a mai boldogságát s fájdalommal érzése keserűségével dudolagta:

»Ha az Isten nem egymásnak teremtett,

Mért is adott a szívünkbe szerelmet...?»

(Vége köv.)

való viszonyának változatlan voltát igazoló okmányokkal, valamint a mezőgazdasági jellegét igazoló legutóbbi pénzügyigazgatási végzéssel.

IV. Fejezet. 29. §. Az állami kedvezmények végleges engedélyezését rendszerint az ipartelep helyszíni vizsgálata előzi meg. E vizsgálatok teljesítésére, ha nem a törvény 1. §-ának 2. g) pontjában említett valamely bányászati vállalat, továbbá a törvény 1. §-ának 2. j) pontjában említett ásványolajat és kálisókat kutató és termelő valamely vállalat, vagy mezőgazdasági szeszfordó kedvezményezése forog szóban, az illetékes kerületi kir. iparfelügyelő van hivatva, ki-nek erre vonatkozó jelentésébe következők veendőek fel:

1. Az ipartelepen alkalmazott tisztviselők és munkások száma.

2. A kazánok száma és ezek tüzfelületé.

3. A motorok száma és ezek indikált lóereje.

4. Az ipartelep berendezése részletesen a technikai fejlettségre vonatkozó engedő összes berendezési tárgyak felsorolásával.

5. A berendezési tárgyak származási helyei (országok).

6. Indokolt vélemény arra nézve, hogy a külföldi származású berendezési tárgyak beszerezhetők lettek volna e az országban.

7. Az ipartelepen előállított összes iparcikknek felsorolása.

8. Külön megnevezése azoknak az iparcikknek, melyek az 1899. évi XLIX. t. czikk határozmányai alá esnek.

9. Az ipartelep üzembe helyezésének napja.

10. Vélemény arra nézve, hogy az iparegészségügyi, valamint a munkás-védelmi követelményeknek megfelel-e az ipartelep berendezése. Ha nem, ily követelmények volnának az engedélyezés feltételeként megállapítandók.

A briquette-gyárak a jelen §. rendelkezései szempontjából nem tartoznak a bányászati vállalatok közé, miért is ilyenek kedvezményezését megelőzőleg a helyszíni vizsgálatot szintén az illetékes kir. iparfelügyelő ejti meg.

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Magyar muzsa — német muzsa.

(O. u.) Hát voltaképpen magyarok volnánk, vagyis inkább székelyek. Székely magyarok? Hát így is jó. És Magyarország élünk. Ez már azután olyan bizonyos, hogy a magyar királyi adókönyvem is azt mondja. Már pedig az hiteles. Ma kaptam éppen. Nem ingyen adták. Nem is bolondok. Olyan szép kék táblája van, hogy no...

Am ez mellekes. És mellekes az is, hogy én, a dupla senki, szeretett szülővárosomban ezen és azon a czímen, ennyi és annyi adót fizetek. Földolog az, hogy mint adófizető polgárnak jogaim is vannak. És én ezeket a jogokat nem hagyom. Nem én, a keservit.

De hát én azt hiszem, azaz tudom, hogy nemcsak énnekem van kék táblás könyvem. Más emberekkel is történik ilyen. Történi is. Ezekkel a bizonyos kék táblás könyvekkel járó jogaim másoknak is meg vannak.

Szóval itt a magyar állampolgár jogairól lenne szó.

És erre a bevezetésre tulajdonképpen nincs is igen nagy szükség.

Ámbátor divatos és így némiképpen indokolt. De hát a dolog legtulajdonképpen úgy áll, hogy énnekem a dupla senkinek és annak a 7 és fél millió polgártársamnak — a kik már valakik — a többek között, a kik magyar tejet szívtunk, anyanyelvünk is magyar.

Hát nekünk polgárjogunk, hogy minden hivatallal magyarul érinkezzünk.

Hivatallal? Ez nemcsak jogunk, hanem kötelességünk is.

Kötelességünk az is, hogy ennek az állami hivatalos nyelvnek érvényt szerezzünk.

Hát az én ösapám, valamelyik — Pálma y József ur, a »Székely nemes családok szerkesztője« megtudná mondani, hogy hívták: — verét ontotta párducos Árpáddal. Azóta is történi ilyen dolgok a családban, de hát én nem voltam ott és így nem tudhatom a legjobban.

A historia lapjai azonban előttem is nyitva állanak. S a mint lapozom Erdély történetét, látom, hogy a székegyesség mennyi vért ontott ezéket az állampolgári jogokért, melyeket én, mint kék könyves senki, szintén élvezek.

Készakarva irtam élvezek. Fájdalom csak itthon. Itt a Székelyföldön. Tovább már egy kicsit másképpen állanak a dolgok.

Mert hát én, a magyar állam adófizető polgára, a kinek jogomban áll anyanyelvemen beszélni, csak a szomszéd Segesváron is pogány örömeiket érzek, nem tudom hogy hívják vendéglős urnál, hogy méltóztatnak korona értékben az asztalra kiolvasott jó pénzemért, ha németül állom, valamint enni is adni.

Mondom jó pénzemért. Mert én bizony daczára kék könyvemnek, ezudar szegénységben tengődöm. Jól meg kell nézni hova tehetek garast. Avagy meg kellene és ez itt a bökkenő. Mert nem nézem meg. Nem bizony. Elmegyek olyan helyre is, a hol én kell a nyelvet kinnözöm. És a mi a legfőbbaj, mások is így vannak. És mi igen sokan vagyunk olyanok, a kik furdőre nem mehetünk, sem olyan helyre, a hová szeretnők. Időtöltés azonban nekünk is kell. Megyünk, a hol találunk zsebünkhöz valót.

Mi a legelősebb? Az orfeum. Hogy német! Baj is az. Ugyis megértjük. Az a vándor trupp pedig, a melyik ebben a melegben ide is eljön, bolond volna, ha a kedvünkért magyarul tanulna. Hiszen így is megfizetjük.

És bolond volna a segosvári nem tudom kicsoda vendéglős is, ha magyarul tanulna. Hiszen tanulunk mi németül.

Pénzünk után élnek, de mi vagyunk bolondok, miért engedjük.

És míg mi beletörődve ezekbe a lehetetlen állapotokba, nézzük, hogy ez-az a lengyel zsidó orfeum szanaszét germánizál, van egy lelkes magyar dalköltő: a ki cselekszik.

D a n k ó Pista a magyar nóta- király fáradságot nem ismerve, végig utazza az országot, hogy ha lehet, szorítsa ki a germánizáló zsidó orfeumokat.

Ezzel többet tesz a magyar muzsa érdekében, mint előtte valaha valaki. Aldja meg érette az Isten és segítse.

Különb minden dicséret Kecskés Antal vendéglősnek is, a Koronay-kert bérlejtőjének, a ki lehetővé tette, hogy a hirneves magyar dalköltőt mi is meghallgassuk.

Minden dicséret Kecskés vendéglősnek azért is, hogy ujabban ismét magyar daltársulatot hozott, a mely Göre Gábor nótaírt és más törülmetszett jó magyar dolgokat ad elő.

Megérdemli, hogy pártoljuk, mert mint jó magyar ember, a magyar muzsának ad hajlokot.

Magyarországon pedig, még Székely-Udvarhelyen is, az ilyen érdem.

Még pedig nagy érdem. A magyar muzsa ugyanis, saját otthonában még mindig koldus. A német pedig házi ur.

Ezen pedig nem segíthet senki más, csak mi.

Sem állam, sem megye, sem város. Csupán a társadalom.

— **Anarkista garázdalkodások** vannak napirenden az egész világon. Ma egy hete (vasárnap) este 10 órakor Umberto olasz királyt Monzában, a hol a királyi család nyaral, valami Gaetano Bresci nevű anarkista szíven lötte. A király néhány perc múlva kihellette jószágos lelkét. A gyilkost elfogták. Umberto királyt a trónon Viktor Emánuel követi. — E hó 2-án pedig Párisban egy felig francia, fél olasz anarkista a világtárlatán megjelent Muzaffer ed-Din-t a persák sahját akarta leszurni. — Sándor, a most házasságra készülő szeb király ellen is merényletet kíséreltek meg. — A »Pester Lyod«-nak sürgönyzik, hogy Rómából érkezett jelentések szerint Odescalchi Boldizsar herceg ellen Santa-Marinel birtokán merényletet követtek el. A herceg súlyosan megsebesült. — Az anarkisták terrorizálják a népeket és uralkodókat. Fennen hirdetik és szörnyű gaz módon bizonyítják is létezésüket. A pokol apostoláiként fitogtatják keszégüket a »lettek« elkövetése után leendő elpusztulásra. A gazság vakmerősége az örüllség fanatizmusával keveredik össze bennük. — Nem félnek semmitől sem, mert veszteni valójuk épp oly kevéssé van, mint lelkiismeretük. Őlni akarnak, vért látni, ha a saját véruk árán is. S ez ellen a nyilvánlag tehetetlen. Törvényei tulhumanusak. Éppen ezért nemzetközi megegyezést sürgetnek, mert az anarkisták megfékezésének végső ideje csakugyan elérkezett. A gaz orgyilkosok »müsort« állítanak össze az öldöklésre, mint valami hangversenyre. Az elfogott anarkistamerénylők dicsékvéssel vallják, hogy a legközelebbi »munka-programmon« a német császár, a muszka czár és Loubet francia köztársasági elnök: a sorosak Elborzad az ember e vakmerő terrorizmuson.

— **Kik nyerhetnek ingyen lenmagot.** A Székely-Udvarhely mult számban részben indokoltuk, hogy miért kell lent termeljünk, még pedig minél többet. Most arra figyelmeztetjük gazdaközönségünket, hogy folyó évi augusztus hó 15-éig a községi előjáróságok utján a járási főszolgabírákhoz okvetlenül jelentsek be lenmagszükségletüket, mert azontul már nem juthatnak ingyen lenmaghoz. Világosan ki kell tüntetni, hogy mekkora területre (hold négyszögöl, köblös, vékás) kéri a vetőmagot. A len vetését és megmunkálását a bekövetkező őszön Füredy Lajos kassai lentermelési szaktanár különböző községekben tartandó szakelőadásokban betanítja, elő szóval megmagyarazza. Az eljárás igen egyszerű, de azért, hogy állandóan szemelött tarthassák a termelés szabályait, annak idején az előadásokról kimerítő tudósításokat hozunk a Székely-Udvarhely hasábjain.

— **Városi rendkívüli közgyűlés.** Képviselőtestületünk e hó 1-én, d. u. 3 órakor Demeter Dénes helyettes polgármester elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A szombatfalvi uton levő Küküllő-híd újrapépítése ügyében kiküldött bizottság jegyzőkönyvi megállapodását a tanács ajánlata alapján tudomásul vették. E szerint tehát a város azon arányban járul hozzá, mint a mennyiben adózó közönségének állami adója a vármegye összes közsegeinek állami adójához viszonyodik. A polgármesteri hivatalnak Demeter helyettes polgármester kezelsébe leendő átadására Mezei Ödön dr. Nagy Samu dr és a városi tisztí ügyész küldettek ki. Jóváhagyták a folyó évi közezési szerződést, melyet a tanács Ferencz Lajos és Dobai József közezőkkel kötött s elhatározták, hogy jövő évre nyilvános árlejtés utján biztosítsák. A szombatfalvi kézbesítő ez évi közezésével elutasították s jövő évre e czélra 200 koronát a költségvetésbe felvesznek. A városi iskolaszék előterjesztését, melyben a községi elemi iskola részére megfelelő tantermeket és egy tanerő alkalmazását kéri, a képviselő a tanács véleménye és indokai szerint elutasította, mert a város pénztára újabb kiadásokat nem bír fedezni. László Albert 4, Medgyes Gábor 4, Czikmántori Dénes 3, Simó Máttyás 5, Szabó József 4 és Sándor Dénes 4 heti szabadságot kaptak. Sándor Dénes helyettesítéséről 40 korona díjazás mellett a tanács gondoskodik. Papp-Zakor Endre vaskereskedővel kötött szerződést elfogadják s az aszfalt vállalkozót a Kossuth-utcai folyókák mielőbbi befedetésére utasítják.

— **Meghívó.** N. Küküllővármegye ügybuzgó alispánja a komló-értekesítésnek az eddigi tapasztalatok számba vételével leendő tovább fejlesztése és az eziránt kívánatos teendők megállapítása czéljából a földmivelésügyi m. kir. miniszter megbízása folytán a folyó évi augusztus 13 án d. e. 10 órakor Segesvárt a vármegye-ház dísztermében tartandó értekezletre a komlótermelők s más érdeklődő birtokosokból többeket meghívott. Ezen értekezleten főleg a komlóvásárok és a komló-

raktár, illetve vásárcsarnok létesítésének ügye, továbbá a komló termelést és értékesítést érdeklő egyéb kérdések lesznek megbeszélendők.

Halálozás. Őszinte részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alóliroztak a maguk és rokonaik nevében mélyen megszorodott szívvel tudatják, hogy a jó apa, nagypapa, testvér és rokon Kedves Tamás nyugalmazott királyi járásbíró, hites ügyvéd és a gyergyó-szentmiklósi latin szertartású hitközségnek hosszas időn át volt főgondnoka életének 80 ik, özvegyiségének 4-ik évében a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után folyó évi július hó 31-én, véglegyengülés következtében megszünt elni. Hült teteme itt helyt, Zonda József általi állatorvos szent-imre-utcai lakásán f. évi augusztus hó 1-én, délután 4 órakor fog a rom. kath. szertartás szerint beszenteltetni és onnan Gyergyó-Szt-Miklósról elszállítani s ott folyó évi augusztus hó 2-án délelőtt 10 órakor a temető-kerben levő halottas házból a családi sírkertbe évi mellé örök nyugalomra helyeztetni és ugyanakkor fog lelke üdvéért a szentmise megtartatni. Benne az 1848-49-iki szabadságharc munkásainak (Csikmegyében) egyik buzgó munkás tagja dől ki. Hosszas, munkás élete után, emléke legyen áldott! Székely-Udvarhely, 1900 évi augusztus hó 1-én. Roth Albert mint veje és gyermekei. Roth Erzsike, Roth Katinka mint unokái. Kedves Emma férjzett Zonda Józsefné, mint édes gyermeke, és férje: Zonda József mint veje. Kis gyermekük: Zonda József mint unokája. Id. Kedves János mint testvér. Ifj. Avéd Kristóf mint sógor és ennek családja.

Tenyészállat kiállítás. Az Erdélyi Gazdasági Egylet allattenyésztési és állatkiállítási szakosztálya, Kolozsvárt a sétatéri kiállítási területen augusztus 31., szeptember 1., 2. és 3-án tenyészállatkiállítást rendez, amely használati lovasárral, díjazással és gazdasági gép, szerszám és kellékek bemutatásával lesz egybekötve. A résztvenni akarók, az augusztus 20-ig tartó jelentkezésekre bejelentő ívekért a gazdasági egylet titkári hivatalához (Kolozsvárt) fordulhatnak.

Egy életre való székely község pusztulása. Mult vasárnap óriási tüzvész dühöngött Oroszhegy székely községben. 1900. július 29-ike igen sokáig szomorú emlékü lesz az oroszhegyi székelyeknek. Délelőtt fél 11 órakor, midőn a hitbuzgó hívek szent mise alatt hála-imát rebegtek a Mindenhatóhoz, hogy áldását árasztotta reájuk: Vass Ignác (pacsai) és Nagy György Ignác csüre között tűz keletkezett. A rendkívüli forróság s ennek nyomában a szárazság, az épületek zsindelely és szalmafedele, tulzsfutolsága s az általános vízhiány mind okozói voltak annak, hogy a különben is veszélyes nappali tűz néhány perc alatt semmivé tette 45 szorgalmas székely gazda összes épületeit, gazdasági felszereléseit és takarmány készletét, mely utóbbi egyedüli reményességüket képezte az amugy is válságosnak mutakozó téli időre. Az allattenyésztés, fa-szállítás lévén kereseti, megélhetési fő-forrásuk, a gabonatermesre alig alkalmas talajviszonyokkal bíró oroszhegyieknek. A tulajdonképeni káros 52 gazda, kik közül 45 teljesen, 7 pedig kisebb-nagyobb mérvben károsodott az épületein esett sérülések miatt. Az összes kár — hivatalos becslés szerint — 63 ezer 671 koronára tehető. A meggyuladt épületek menteséről szó sem lehetett s így csakis a tüzvész továbbterjedésének megakadályozására kellett szoritkozni. Sajnálattal említi oroszhegyi tudósítónk, hogy a fővárosi és egyes vidéki újságok nagyitva adták az oltás körüli esetet, melyben Oroszhegy község általában részvégyéssel van vádolva. „Mert — írja tudósítónk — ha ugyan voltak is részeg emberek, azokról az egész falut elítélni nem lehet, mivel az ég zsaratnokokat a szél különféle irányban hordozván, ki-ki a maga épületére kellett felgyűljeljen s az ittas egyének is javarészen azok közül valók voltak, kiknek semmi felteni valójuk nem volt, vagy pedig a szomszéd községekből oltani oda jöve, a tüzesettől megmenekült gazdák jóindulatából kissé mértéken tul részestültek. De általánosságban a község lakói úgy a lokalizálás, mint az oltásban emberfeletti munkát végeztek.“ A hajlék és minden elemi szer nélkül maradt lakosság részben a szabad ég alatt, vagy jöszivű embereknel húzta meg magát. Demeter Lőrincz dr. járási főszolgabíró és Szabó Nándor szolgabíró mihelyt a veszélyről értesültek, azonnal a helyszínére vonultak s rendkívüli nagy részük van abban, hogy a tűz oly gyorsan lokalizáltatott Demeter dr. főszolgabíró segélyező-bizottságot szervezett s valamennyi jegyzőhöz a következő felhívást küldötte: „Tegnap, folyó hó 29-én Oroszhegy község nagy része elégett; ötvenkét gazdának semmije sem maradt. — A kár mintegy 100.000 korona. Az égettek pillanatnyi felségítésére a gyűjtést elrendelem; sziveskedjék azt a lehető legsürgősebben fogantatosítani s a begyűjtendő könyv-adományokat egyenesen Oroszhegy község előjáróságának küldeni. Leginkább gabona, kenyér, szalonna, turó stb. volna gyűjtendő, hogy a pillanatnyi nyomor enyhítve legyen. A gyűjtés eredményéről sziveskedjék 3 nap alatt ide jelentést tenni. Sz.-Udvarhely, 1900. július 30-án. Demeter, főszolgabíró.“ A vármegyei községek nagyrésze igen lelkesen felkarolta az ügyet s a pillanatnyi segélygyűjtés reményen felül sikerült. Naponkint érkeznek adományok a bizottsághoz, melynek elnöke: Gálffy István községi jegyző; tagjai: Abos József s. l. elnök, Gál Sándor kántor-tanító, Gagy György, Borbély Ferencz, Tamás Agoston, Bálint Imre, Pál István és Berkecz István községi lakosok. A tüzeset után Damokos Andor dr. vármegyei alispánja és Ugron János országgyűlési képviselő is meglátogatták az égetteket s alispánunk táviratilag kért segélyt a belügy-minisztériumtól. A helyi bizottság a községben is gyűjtést rendezett s a birtokosságtól épületfát és eszerp-fedélre pénzt eszközölt. Farkaslaka, Bogárfalva, Szentkirály, Malomfalva, Szentlélek községek lakosságai nyújtották az első segítséget s ezt azóta szünet nélkül követi a többi község. Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy Tamás székelyudvarhelyi csendőrörvezető, habár Oroszhegy kerületéhez nem is tartozik, szolgáltatást megszakitva, társával azonnal a veszély színhelyén termett és az oltási munkálatok s vagyonbiztonság érdekében történt hatósági rendelkezéseknek, állandóan

sikeres érvényt szerzett. A szentkirályi és bogárfalvi tűzoltók s általában a közeli községek tűzoltói igen nagy szolgálókat tettek.

Ker. betegs. pénztári tagok figyelmébe ajánljuk, hogy Egyed Balázs dr. pénztári orvos legnap óta folyó évi szeptember hó 20-ig fegyvergyakorlatra távozott s helyette Spányik József dr. fog naponta d. e. 9-11 óráig a vármegyei közpórházban a pénztári tagok részére rendelni.

A falu rossza Korond-fürdön. Pezsgő élet, pompás időtöltés, kiváló üdülés, jó ellátás, kitünő gyógyhatás jellemzik Korond gyógyfürdőt, a magyar Gleichenberget. Mához egy hét igen érdekes és élvezetes mulatásban lesz része a nagyszámú, leginkább az Alföld szívéből odasereglett közönségnek. Az etédi mükedvelő társaság színelőadást rendez Korond-fürdön saját pénztára javára. A falu rosszat adják elő a derék mükedvelők, kik egy-kettő kivételével egytől egyig falusi székelyek, a mi nagyban fokozza az érdeklődést előadásuk iránt. Belépti díj az 1-2. sorban 2 korona, a többiben 1 korona 20 fillér, állóhely 40 fillér. Ajánljuk közönségünk szíves figyelmébe és pártfogásába.

Rálót a szeretőjére Hajdu András, a Gergely Ferencz majorosa és Sántha Ilka 4 év óta vadházasságban élnek. Julius 31-én összereltek. Hajdu kissé kapatos, szeretője pedig dühös lévén: rendkívül nyelveskedett. Hajdu kijött a békéttüresből s a verebek és szarkák ijesztésére töltve volt fegyverét az udvaron rásütötte szeretőjére, kinek gyermeke az ölében volt. Az első orvosi segélyt Ráczkóvy Samu dr. nyújtotta, aki a nő jobbfeleli temporájából egy bakancs-szeget vett ki és sebeit bekötözte. Az orvos-rendőri vizsgálatnál Spányik József dr. városi h. orvos 6-7 nap alatt gyógyulható könnyű sértestet konstatált.

Öngyilkos izraelita. Kornfeld Nánán zombori zsidó korcsmáros és vegyeskereskedő — mint tudósítónk értesít — Homoród-Hévízre utazott s ott felakasztotta magát.

Apróhirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.)

Arverési hirdetmény.

Sz. 1580-1900. Décsfalva, Magyaros, Mátisfalva és Óczfalva községek vadászterülete a folyó hó 11-én Bögözben a körjegyzői irodában délelőtt 10 órakor közösenként külön-külön 6 egymástán folyó évekre hasznóberbe adatik. Felhivatnak a kívenni szándékozók, hogy az arverésen megjelenni sziveskedjenek. Bögöz, 1900. július 30. Hegyi Zsigmond, körjegyző.

Kiadó lakás.

A Székelyegyleti Első Takarékpénztár Árpád utcai házának emeleti részén 4 szoba és konyhábol álló lakrészt f. év október 1-étől kiadó.

Eladó telek.

A Huszár Lotti és Huszár Lujza tulajdonát képező Kossuth-utcai Huszár-telek eladó. Értekezhetni; dr. Lukácsffy István ügyvéd irodájában Székely-Udvarhelyt.

Szerkesztőtől üzenetek.

Knaller Győző urnak Brassó. Oh nagyon jól tudjuk mi az a szocializmus, sőt szivesebben aláírjuk azt a definitív, hogy az „alsóbb szervenő osztályok nemzetgazdaságtana“, mint az Engeltét, a ki szerint „a szocializmus a modern proletarizmus szocializmus elméleti kifejezése.“ Azt a szocializmust, mely a tudományos meggyőződésnek érlelése által, békés uton, a törvényes korlátok határain belül, vallás erkölcsi alapon és a mi speciális székely viszonyaink figyelembe vételével a legintensivebb és erős magyar nemzeti irányban akarva egy oly gazdasági átalakulást, mely a közjólétet előmozdítja és biztosítja: bármikor szivesen üdvözöljük, de bárhonnan jövő olyan szocializmus mozgalmat, mely végeredményében nem más, mint a törvény, tulajdon és osztály elleni izgatás, mely éppen ezért sőtétben bujkál, titkos gyűléseken kezdődik és királygyilkosságokon (Carnot, Erzsébet királynő, Umberto) végződik, mely utopisztikus, kivihetetlen álmok hirdetésével közlegetlenséget szít, mely nemzetközi, hazafiatlan eszmék hirdetésével a mi tösgyökeres magyar és székely népünknek, az egységes magyar állam eszme iránti lelkesedését lohasztani és ahoz való ragaszkodását csökkenteni akarja: lelkünk minden erejével s a rendelkezésünkre álló minden tisztességes fegyverrel üldözünk és ha a „magyarok Istene“ segít, vissza is verünk. Ha önt nem Knaller Győzőnek, hanem Kis Istvánnak hívnák, csak annyit üzenünk: „Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned, halnod kell!“

de mivel önt Knaller Győzőnek hívják: készséggel kijelentjük, hogy egyéni becsületében sérteni nem akartuk és ezt nem is tehetjük mert ilyen fegyver nincs a mi arzenálunkban.

Fürdőző asszonynak. Lehet-e szerelem féltékenységnél? Sokan azt mondják, hogy lehet és szentül hiszik, hogy „van a szerelemnek oly magas foka, a hova nem ér fel a féltékenységnél“, sokan pedig azt vallják, hogy nem lehet, mert „mihelyt megszünt a féltékenységnél, meghalt a szerelem is.“ Mi azt hisszük, hogy mihelyt féltetni kell valakit, nem lehet eléggé becsülni, de ha féltetni se tudónk azt a valakit, alig ha szeretnők eléggé. Seroa Matild azt írja valahol, hogy „a szerelemből eredő féltékenységnél nem sérthet, de sőt jól esik.“

K. B. A reménytelen szerelemnek többféle orvossága van. Az „öngyilkosság“ és „önagyonyivás“ már nagyon kopott és chablonos recept. „Legjobb orvos az idő, de ehhez képest a munka valóságos egyetemi professor.“ Legkényelmesebb és legkellemesebb kúra azonban egy újabb és reményteljesebb szerelem.

Pegazusfi. A nagy Széchenyi szerint: „sokan voltak szerelmek és szerencsétlenek s még sem lettünk költők.“ Próbálja meg ön is és ne legyen költő! Elhisszük, hogy nehezen fog menni, de az igazat bevallva, felünk a nagy közönség elemi érvelő kitérő haragjától, ha versét nekibe — illetve a lapba kiadjuk. E. H. k. a. Ön meglátta az ideálját felkötött hajusszal és kiabrándult belőle. Azt hiszi, hogy a hódító kacsa-farszerű bajuszk

csak úgy teremnek, mint a gomba? Oh nem! Adunk egy jó tanácsot! Ha még meglevő illúsiót meg akarja menteni a pusztulástól ne lásson meg mindent!

Kolozsvár M. Gy. Készséggel fogadtuk dolgozatát s mihelyt terünk engedni, közöljük. A Székely-Udvarhely nyomtatott szalag-al innen pontosan elmegy minden héten. Csodálkozunk, hogy ép oly pontosan nem kapják. Az ön címére is megindítottuk.

Közönség köréből.*

Tekintetes Szerkesztő ur!

Sajnálattal vettem tudomásul, hogy az alsósiménfalvi unitárius egyházban július 29. napján történt lelkészi beiktatás ünnepélye alkalmával a hitközség keblbeli előjárósága (legalább a vidékről összesereglett lelkésztanítói kar részére) nem rendezett egy egyszerű közebédet. A mi nézetem szerint nagy gondatlanságra mutat éppen Alsó-Siménfalván, hol a tekintélyes egyháznak tekintélyes tagjai meggondolhatták volna, hogy az ilyen nemü ünnepélyek fényét képezi az a társadalmi összejövetel, mely szerint — legalább a hivatalos testületek tagjai egy közös ebédnél egymással egy pár barátságos szót válthassanak.

Egyházköriünk hitközségei az alsó-siménfalvi egyház ezen példáját ne kövessék.

Medesér, 1900. július 30.

Sz. keresztsuri unitárius egyházkör közigygyasagatója.

Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 13341., 13452., 13440., 13398., 13397., 13019, 12986., 13018., 13433-900. alisp. Székely-Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előjáróságának. Közhírrel vételt értesitem, hogy a Köröspatak, Küküllő-Keményfalva és Korond községek sertésállományaiban járványosan fellépett sertésorbáncz; a Zombor községben 1 udvarban, Ége, Homoród-Jánosfalva, H.-Ujfalu, H.-Almás községek sertésállományaiban járványosan, ez utóbbiban szörványosan fellépett sertésvész miatt a megfelelő zárlatok elrendeltettek. A Martonos község sertésállományában járványosan uralgott sertésorbáncz pedig megszűnőben, a vonatkozó zárlat feloldatott. Székely-Udvarhely, 1900. július 31-én. Dr. Damokos Andor, alispán.

HIRDETÉSEK.

Szám 4294/900. főszb.

Árlejtési hirdetmény.

A szentágothai járás főszolgabírája mint Nagy-Küküllővármegye területén fekvő összes hortobágyvölgyi községeknek megbizottja ezennel közhírré teszi, hogy azon községek határaitban a Hortobágyvölgy és ezzel összefüggő patakok szabályozási munkálatainak végrehajtása végett Szentágothán, 1900-ik év augusztus hó 16-ik napján délelőtti 10 órakor a község nagyertermében nyilvános szóbeli árlejtés tartatik.

A végrehajtandó munkálatok mintegy 220.000 köbméter földmozgósítással járó medermélyítési, átmetszési, töltésépítési és mellékpatakok rendezési munkálatokból állanak.

Vállalkozók felhivatnak, hogy zárt, írásbeli ajánlataikat a fentírt napot megelőző nap déli 12 órájáig alólirothoz benyújtsák „ajánlat a Hortobágy-patakok földmunkájára“ czim alatt.

A zárt írásbeli ajánlatok 6000 korona bánatpénzzel ellátandók készpénz vagy óvadékképes értékpapirokban.

A szóbeli árlejtésben a fenti óvadékkösszeg letétele mellett oly vállalkozók is résztvehetnek, kik írásbeli ajánlatot nem nyújtottak be.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát az érdekelt községek fenntartják maguknak.

A munkálatok és a vállalati feltételek felől alólirotnál, illetve a kulturmérnöki hivatalnak Szentágothán időző kiküldöttjénél tájékozás szerezhető.

Szentágotha, 1900. augusztus 2-án.

A járási főszolgabíró:

Schreiber.

Eladó üzlet.

Gyergyó-Szent-Miklóson, a főtéren

Lázár Antal

férfi és női

divatáru-üzlete,

mely évi 50.000 korona forgalommal bír — más vállalat miatt — beszerzési áron alól, tehát nagyobb százalék engedménnyel, szabad kézből eladó. Megkeresések egyenesen a tulajdonoshoz intézendők,

Árverezési hirdetmény.

Alulírt eljáráság közhírré teszi, hogy Petek község koresmája alhaszonbérletbe a **foljó év és hó 12-én** d. u. 1 órakor a község házában nyílt árverésen a leg-többet ígérőnek ki fog adni 1900. augusztus hó 15-től 1901. december 31-ig.

A bővebbi feltételek a község házában megtekint-hetők.

A községi eljáráság.

386-1900 végrh. szám.

Árverési hidetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék 1900. évi 3326. számú végzése következtében dr. Válcsik Ferenc ügyvéd által képviselt Derzs község hitelszövetkezet javára Kelemen Mózes és társai ellen 260 kor. s jár. erejéig 1900. évi június hó 30-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 710 koronára becsült következő ingó-ságok u. m.: 1. Kányádi lakos Kelemen Mózesnél 2 székér, 2 malacz és egy vaseke boronával. 2. Derzsi lakos Ballok Istvánnál 2 tinó és 2 lo. 3. Derzsi lakos Kerestély Ferencnél 1 truber rosta nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró 1900. évi V. 226-2. számú végzése folytán 260 kor. tőke-követelés, ennek 1900. évi március hó 2. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 115 kor. 76 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Kányád és Derzs községben leendő eszközésére **1900. évi augusztus hó 11-ik napjának** délelőtti 8 és 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1900. évi július hó 30. napján.

Pollák Ignác,
kir. bír. végrehajtó.

955. szám. Folyó 1900. vh.

Árverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó köz-hírré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbíró 1900. V. 6011-1900. polg. számú végzése által Udvarhely-megyei Takarékpénztárnak, képviselve dr. Nagy Sámuel ügyvéd által, farkaslaki id. Miklós Mózes neje Dénes Julianna ellen 800 korona tőke s járuléka iránti ügyben, alpereseknél Farkaslaka községben összesen 634 koronára becsült következő javai u. m.: Két drb fehér szőrű ökör kajlás szarvuak, egy félvágás vasas kerekű székér viseltes, két drb vaseke vasas taligával együtt, két boglya széna, egy boglya kaszálás, egy borjuzó fehérszörű tehén, ezen ingók Farkaslakán alperesek házá-nál **1900. augusztus hó 24-én**, délelőtti 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alul is a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhívatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtó-hoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás fo-lyamatát nem gátolják, egyedül a vételár fölőlegére fog-nak utasítani.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.
Sz.-Udvarhelyt, 1900. július hó 31-én.

Biró Sándor s. k.
kir. végrehajtó.

**Sertésenyésztő gazdák és birtokosok
figyelmébe!**

A 13652. sz. a. szabadalmazott és törvényesen védett „**Állatok emésztését elősegítő por**”-omat

ma már mindenféle állatnál alkalmazzák a gazda-ságokban. Az ország legelső uradalmi, birtokosi, gazdaközönség, állatorvosok stb. stb. írják, hogy nem csak sertésbetegség ellen, de bármely állatnál bevált **étvágy és emésztés elősegítésére és a hizás gyors fejlesztésére**, valamint **betegségek ellen** is sikeresen használtatik. Mielőtt vásárol valaki, kérje el tőlem a legújabb szakvéleményeket és elismerő leveleket, melyek Somogyi úrtól hozzám eddig érkeztek és naponta is érkeznek.

**Egy csomag 18 kr., egy doboz 45 és 90 kr.,
egy kiló 1 ft 80 kr.**

Nagyobb vételnél árengedmény.

Készítő: **Somogyi Géza Arad.**

Főraktár Zetelakán: **Goldstein Dánielnél.**

Vizsontelárusítókat keresek.

A BŐRIPAR-SZÖVETKEZET

SZÉKELY-UDVARHELYT, Kossuth-utca.

Tagjainak keresete-, hitele- és üzleti érdekeiknek előmozdítását tűzte feladatául. Ajánlja az **erdélyi részekben** páratlanul álló olcsósága és kitűnő **cipőfelsőréseit** minden alaku cipőkhöz. Raktáron vannak és mindig a legkiválóbb minőségben kaphatók: I., II., III-szor üteltetett ökr- és bival-talpak 90 1.35-ig. Angol talpbélés, cseres hasított, bockor talpak. Tehén-, pilling- és borjubőrök (fekete és viksos). Különböző legfinomabb zergék. Csizma- és cipőbélések mindenféle színben (juh-bőr). Legfinomabb szatén és lag, kidtbőr, francia sevro, oroszlag. Szíjgyártók részére blank és színes juh-lag minden színben. Cipő- és szimakkellékek a legnagyobb választékban. Szarvasbőr fekete és kocs-i-mosó. Ponyvák mérték után megrendelhetők. **Cipőkenőcsök fekete és sárgacipőkhöz legolcsóbban itt kap-hatók.** E szövetkezetnek rendes tagja lehet s az összes előnyökben részesül, ki legalább egy részjegyet vesz s azt havi 2 koronás összegekben pontosan fizeti. Egy részjegy ára 40 korona. Felvételre bár-mikor lehet jelentkezni a szövetkezet helyiségében.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak és czélszerűnek ismertett el.

K Ö S Z Ö N E T N Y I L V Á N I T Á S .

Ő fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala.

Altalanos Asbestáru-gyár.

Ő esaszári és királyi fensége Szalvator Lipót főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbest-talppal béelt cipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak ugy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadászcipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel, ugyanannál a czépséznél s aztán küldjek ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek, és ép oly megfelelők, mint megfelelők voltak a szalon-cipők.

Zágráb, 1898. július 8.

Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betűti cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslat nem igényel. Szíves tanácsát köszöni
Dánoson, 1897. szeptember 17.

tisztelő hve
Wekerle Sándor.

Köszönetnyilvánítás Cho . . . Olga grófnő udvarhölgytől.

— **Órjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.** —

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem borkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Hőgyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagsága 2 kor. 40 fill. egyszerű 1 kor. 20 fill., homoktalp 80 fill., gyermekeknek fele. Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a es. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállítottott.

Vizsontelárusítóknak megfelelő árengedmény. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Az asbestáru-gyár képvisellete:

Bőrpar-szövetkezet Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utca.

Váltó-ekék legjobb kivitelben.

PAPP ZAKOR ENDRE
vasnagyerkeskedése
az „Arany kaszához” Sz.-Udvarhelyt.

Van szerencsém egy a helybeli, mint vidéki nagyközönség igen becses figyelmét felhívni gazdagon berendezett

VASNAGYKERESKEDÉSEMRE.
Dus raktárt tartok a következő cikkekben: Mindennemű vajdahunyadi vasak, szer-számok és rugó aczélok, sodrony-, ko-vácsolt és gépszegek. Mindennemű szíj-gyártó-kellékek, kocs- és székértenge-lyek, fűtő- és főzőkályhák. Épület- és butorvasalások. Konyha- és háztartási cikkek.

Aczél váltó-ekék, gazdasági gépek, legjobb minőségű kaszák, kapák és fenőkévek. Valódi chinaezüst, alpacca-és csont-éveszközök. Méhészeti és kertész-eszközök. Legjobb minőségű mülep.

Postai megrendelések pontosan eszközölknek. Jutányos ár és pontos kiszolgálás!
Igen becses pártfogásért eszedezve

teljes tisztelettel:
Papp Zakor Endre
vaskereskedő az „Arany kaszához”.

Portland- és románcement-nagyraktár

Stackatur-nád nagyraktár.
Épület-, butorvasalás és sodronyszeg-nagyraktár.

B O R

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek valóságért teljes felelő-séggel szavatol

FERNENGEL
GYULA

jóhírű pinczejéből Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő előnyös árakban:

Nagyban 56 literen felül héktoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.
Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 ko-rona 80 fillérig.

Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

PANAJOTH ALBERT MŰLAKATOS
SZÉKELY-UDVARHELYT. — KOSSUTH-UTCZA 44.

A t. közönséget van szerencsém értesíteni, hogy jó nevű üzletemet a jelenkor igényeinek meg-felelőleg berendeztem s állandóan raktáron tartok valódi Singer és Medium (posztó-varró), Viberatis arikahajós és bőrvarró Hové, valamint szabó gépeket, melyek már többeket fölülmultak. Valódi aczél-gépeimért 10 évig jótállok s vevőimet azon kedvezményben részesítem, hogy a nálam vásárolt gépe-ket ingyen javítom. A varrógépek raktáromon 33-100 frtig kaphatók.

A legfinomabb angol kerékpárok és kerékpár-kellékek állandóan nálam legolcsóbban kap-hatók. Raktáron tartott gépeimért 2 évig jótállok, 1 és fél óra alatt kerékpározni bárkit megtanítok. Villamos-jelző készülékek, villamos csengők, telephonok, vízvezeteki berendezések a leg-olcsóbb árak mellett eszközöltnék

Monarch-féle gépek 100 frt. Pesoch-gépek 140 frttól 200 forintig.
Bármily gépek javítását, lakatos munkák, épületvasalások (rácszatok), sárkerítések készítését saját vagy idegen minták után elvállalom és pontosan teljesítem.

Tűzlok (takaréktűzhelyek) nagy választékban, kedvező árak mellett, esetleg előnyös részlet-fizetésre is.

Teljes tisztelettel:
Panajoth Albert.